

Nieuwsbrief Afrikagetuigenissen vzw
Driemaandelijks/april 2013
P708863 / 3080 Tervuren
G. Bosteels, J. van Ruusbroeclaan 15
3080 T

België-Belgique
P.B. – P.P.
3080 Tervuren
BC 30592

AFRIKAGETUIGENISSEN

Nieuwsbrief nr. 30

April 2013

Fanfarewedstrijd te Kipushi (Foto Inforcongo)

Jaarlijkse ledenbijdrage

Wij danken onze trouwe leden die met ongeduld uitkeken naar nader nieuws over de betaling van de lidmaatschapsbijdrage voor het lopende jaar. En hier is dan het goede nieuws :

de minimumbijdrage is verlaagd tot 15 euro.

Bij voorbaat dus hartelijk dank voor uw overschrijving met behulp van het bijgaande formulier.

In dit nummer :

Hoe John Latijn aanleren ?	3
Aandacht voor onze Congolese veteranen	5
Uit het dagelijkse leven van een broussedokter <i>Dr. Paul Schurmans</i>	8
Aimé Behaeghe, eerste piloot en oorlogsheld in Afrika	11
Een besnijdenis bij de Bayaka <i>Carlo Lamote</i>	14
Het bedreigde bestaan van de bonobo	16
Het Instituut voor Tropische Geneeskunde en de stad Antwerpen	18
In memoriam • Paul Van Wassenhove • Aloys Vertongen	18
Ontvangen lidmaatschapsbijdragen	18
Keihard werk voor de terugkeer van de Charlesville	19
S/S Barga – een opzoeking	19

Hoe John Latijn aanleren ?

Deze rare vraag is het motto van een merkwaardig boekje dat via een lange omweg in mijn handen viel. Maar hier is vooreerst het even simpele als diepzinnige antwoord op de gestelde vraag : "door John te kennen !" Dit is een van die bekende aforismen die G.K. Chesterton beroemd hebben gemaakt en hier dus als een rode draad doorheen dit merkwaardige boekje loopt, dat de bescheiden titel draagt : "Eléments du problème africain".

Bent u hiermee op de juiste weg gezet ? Juist, het gaat hier om de prangende ontwikkelingsproblematiek in Afrika. Het boekje, dat reeds uit 1958 dateert, is van de hand van een selfmade-man, Charles François, die destijds in Bukavu woonde en thans in Buenos Aires gevestigd is en zich intussen zo maar een beetje op de cybernetica is gaan toeleggen !

Eerlijk gezegd, was ik danig onder de indruk van de intelligente, oprechte, moedige, en vooral profetische bedenkingen die deze auteur een halve eeuw geleden in de zeventig pagina's van zijn geschrift ten beste gaf.

Wat vindt u van een gedachte als deze : daar waar wij Westerlingen sedert 2000 jaar – met vallen en opstaan – velerlei ontwikkelingen hebben doorgemaakt, zijn de Afrikanen aan hun eerste culturele mutatie toe : de overstap van het steen- of ijzertijdperk naar het atoomtijdperk. Dat is een heel wat grotere stap dan wat onze Gallische voorouders overkwam toen zij geconfronteerd werden met de Romeinse beschaving die hun onder de druk van Julius Caesars legioenen werd ingepompt. Wel zijn die Romeinen er destijds met de grove borstel doorgegaan maar, zoals David Van Reybrouck eens in De Standaard stelde : Wij Belgen hebben nagenoeg twintig eeuwen vreemde heerschappij doorgemaakt. Ware het beter geweest dat wij nooit aan de Grieks-Romeinse beschaving deelachtig waren geweest. Waren wij er beter aan toe geweest indien Napoleon ons zijn burgerlijk wetboek niet had opgedrongen ?

Criticasters van het koloniseringsproces zijn niet mals met hun banbliksems : verstoring van de traditionele waardenschalen en van natuurlijk evenwicht, materialisme, bevolkingsexplosie, verbreking van de clanstructuur, verstedelijking, teloorgang van de traditionele politieke krachten, enz. enz... Moeten die nadelige neveneffecten van onze aanwezigheid en onze inmenging in het Afrikaanse milieu ons met een schuldcomplex beladen en ons tot de conclusie leiden dat we er beter aan hadden gedaan daar onze handen af te houden en de Afrikanen gewoon te laten sudderen in hun sap, zoals sommige naieve zielen hebben gemeend ?

Nee, daar kan allerm minst sprake van zijn, luidt het antwoord : wij Europeanen waren de actoren in een onafwendbare evolutie, die in de lijn lag van de wereldwijde Europese expansie in Amerika, Azië en Oceanië. Zou men zich

kunnen inbeelden dat die ommekeer van het wereldbeeld Midden-Afrika zonder meer links had kunnen laten liggen ?

Het zou onverantwoord zijn onze verantwoordelijkheid te ontlopen, schrijft Ch. François. Nee, wij moeten onze taak afmaken ! Dat betekent evenwel dat wij goed moeten weten in welke noden van de Afrikaan prioritair moet worden voorzien en hoe wij te werk moeten gaan.

Zo vallen we meteen terug op ons hoofdthema : wat weten wij over de ziel en de wezenlijke behoeften van de zwarte mens ? De auteur meent terecht dat het een ernstige vergissing is te menen dat de kolonisatie haar doelstellingen kon bereiken door alleen maar de levensstandaard van de inlander te verhogen.

De Afrikaan is toch wel wat anders dan een "homo economicus" die maar braaf zijn rol moet vervullen als producent en consument van materiële goederen. Waar het op aan komt, is binnen zijn archaische maatschappij nieuwe politieke, sociale, economische structuren in het leven te roepen, kortom een nieuwe cultuur te vestigen. Daarbij rijst dan uiteraard de vraag welke impulsen wij kunnen en mogen geven om de geesten naar de verhoopte geestesgesteldheid te doen evolueren.

Toen onze wegen in het jaar 1960 uiteengelopen zijn, was de Afrikaan vooral een passief element in een raderwerk dat buiten zijn toedoen tot stand gekomen was. Wat hem nog ontbrak was dat hij mee als grondlegger moest kunnen fungeren van een nieuwsoortige samenleving, waarin hij zijn eigen inbreng te leveren zou hebben. De tijd heeft ons ontbroken om in gemeenschappelijk overleg het bouwplan voor een nieuwe Afrikaanse cultuur uit te werken, verrijkt met onze Westerse tradities.

Bepaald profetisch en visonnair is de auteur in zijn essay, waar hij de Europeanen aanzet om er zich bewust van te zijn dat het hun toekwam, net zoals aan ouders wier kinderen stilaan volwassen worden, hun houding aan te passen en toe te zien op het behartigen van hun wederzijdse belangen. Het is dus aangewezen, schrijft hij, de Afrikanen te leren met vallen en opstaan hun eigen weg te vinden en hun verantwoordelijkheden op te nemen.

Bij gebrek aan vooruitzicht en samenwerking, heet het verder, riskeren de Europeanen hun eigen graf te delven, d.w.z. dat Europa opnieuw een klein schiereilandje wordt en dat Afrika een satelliet wordt van Azië, Rusland of Noord-Amerika...

Had deze Charles François kunnen bevroeden dat hij een halve eeuw later op zulke sprekende manier door de feiten in het gelijk zou worden gesteld ?

*Guido Bosteels
Voorzitter*

Aandacht voor onze Congolese veteranen

Het intussen wijdvermaarde boek “Congo” van David Van Reybrouck wordt door velen verheerlijkt – bijzonderlijk ook buiten onze grenzen – omwille van zijn literaire kwaliteiten maar ook door anderen verguisd, vooral door kieskeurige historici, die deze auteur op de vingers tikken omwille van een hele reeks onnauwkeurigheden die een schaduw werpen op zijn werk. Het is hier niet de bedoeling deze betwisting te heropenen, maar een speciale verdienste moet Van Reybrouck in elk geval worden toegeschreven : dat zijn de bladzijden waarin hij de aandacht heeft gevestigd op het lot van een vergeten groep van indirecte slachtoffers van de onafhankelijkheid : de oud-strijders van de Weermacht.

Het is nu de krant “Le Soir” die het goede idee heeft gehad om in een recente editie enige aandacht aan deze mensen te besteden.

Nu er geen overlevenden van de Eerste Wereldoorlog overgebleven zijn, blijven vandaag nog enkel de overlevenden van de Tweede Wereldoorlog om onze aandacht vragen. Zij zijn het die bijgedragen hebben tot de meest sprekende Belgische militaire prestatie uit die oorlog door hun deelname aan de veldtocht in Abyssinië, die geleid heeft tot de overwinning in Saio. Niet minder dan 30.000 soldaten werden naar aanleiding van die Tweede Wereldoorlog gemobiliseerd.

In januari 1941 trekt het elfde bataljon van de Force Publique, zo’n 3.000 man sterk, geholpen door 2.000 dragers, onder het bevel van Belgische officieren de grens van de Britse kolonie Soedan over om via de Nijl het door de Italianen bezette Abyssinië te bereiken, dat thans Ethiopië wordt geheten. Daar moeten ze bijstand verlenen aan het Britse leger.

Gedurende zes maanden vechten ze een soort guerillastrijd uit waarbij ze geleidelijk terrein winnen. Na de inname van Asosa en Gambela komen ze voor Saio te staan. Na het aanvoeren van versterkingen is de strijd om deze stad snel beslecht : de Italianen geven zich onvoorwaardelijk over, waarbij 9 generaals, 370 officieren, 2574 onderofficieren en 1533 inlandse soldaten krijgsgevangen worden gemaakt. Uiterst belangrijk is de onoverzienlijke oorlogsbuit die in geallieerde (lees : Britse !) handen valt : pantserwagens, kanonnen, mortieren, mitrailleurs, pistolen, geweren, met de bijhorende munitie, 20 ton radiomateriaal, honderden auto's en vrachtwagens, tot 500 muilezels toe. Deze zege, die een waardige tegenhanger is voor de over-winning van Tabora tijdens de Eerste Wereldoorlog, leidt tot de dekolonisatie, notabene door een koloniale krijgsmacht, van het land, een primeur in de geschiedenis, zoals Van Reybrouck terecht opmerkt.

Met deze overwinning was de kous voor de Weermacht evenwel nog lang niet af !

Vanaf 1940 was door de Belgische overheden een veldhospitaal ter beschikking gesteld van de Britten, de **10th Belgian Congo Casualty Clearing Station** (BCS), onder het bevel van kolonel Thomas. De taak van de eenheid, die over zeven artsen en 360 Congolezen beschikte, bestond in de medische stabilisatie van gewonden en zieken vooraleer deze naar permanente hospitalen konden worden overgebracht.

Dit veldhospitaal beschikte over een heel tentenkamp : 2 operatietenten, een tent voor radiografie en een reeks tenten waarin 230 patiënten een behoorlijk onderkomen konden vinden.

Deze bijzonder verdienstelijke eenheid werd achtereenvolgens ingezet in Kenia, Somalië, Abyssinië, Madagascar, Ceylon, tot in Birma toe. Niet minder dan 7.000 gewonden en 30.000 zieken passeerden door hun handen.

En een expeditiekorps ! In juni 1942 riepen de Britten de Belgische hulp in voor de strijd in Nigeria, waar voor een inval van Pétain-gezinde troepen gevreesd werd. Van augustus tot november 1942 stelt de Weermacht een expeditiekorps van 13.000 man ter beschikking. Nadat de Franse troepen zich achter generaal de Gaulle geschaard hadden, werd op de Belgisch-Congolezen een beroep gedaan om de krijgsmacht in Egypte te gaan versterken. Dat betekende een verschrikkelijke tocht door de Sahara. Ze moesten ondermeer instaan

voor bewakingsopdrachten van Italiaanse, Duitse en allerlei andere krijgsgevangenen in Caïro, Alexandrië en in de nabijheid van het Suezkanaal. Enkelen kwamen zelfs tot in Palestina terecht, waar zij gelukkig uiteindelijk in minder getourmenteerd vaarwater konden vertoeven.

*Groet aan de Belgische vlag aan de voet van de
Pyramiden.*

En vandaag ? Ja, er zijn nog steeds overlevenden van dit heroïsch tijdperk. Sommigen vinden elkaar terug in het verwaarloosde “Maison du Combattant” in de modderige wijk Gambela in Kinshasa. De voorzitter van Unaco, de vereniging van deze veteranen, Albert Kunyuku, is 91 jaar oud. Hoe kon het anders dan dat er bitterheid doorklinkt in zijn woorden ? Deze Congolezen hebben zich op voorbeeldige wijze ingezet in oorlogsomstandigheden waar zij maar weinig of niets te maken mee hadden en vandaag voelen zij zich hopeloos aan hun lot overgelaten.

Het is niet dat België zich geen zorgen heeft gemaakt om het lot van deze strijders. Niet dat ons land zich strikt juridisch gebonden voelde, aangezien deze oudgedienden als gepensioneerden van de Weermacht in aanmerking genomen moesten worden, maar om sociale en humanitaire redenen aanvaardde onze regering, en meteen ook de om de goede betrekkingen met de vroegere kolonie te bevestigen, een inspanning te leveren ten bate van deze trouwe dienaren van de goede zaak. Aanvankelijk maakte deze voorziene uitgave deel uit van het omvangrijk financieel contentieux dat tussen beide landen bij de onafhankelijkheid gerezen was. In 1972 kwam er uiteindelijk een akkoord met President Mobutu uit de bus, waarbij België er zich toe verbond de som van 150,5 miljoen Belgische frank ter beschikking te stellen ten behoeve van deze mensen. Dit kapitaal werd in vier schijven uitbetaald : 39,5 miljoen in 1973 en telkens 37 miljoen tijdens elk van de volgende jaren.

Maar... en u hebt het al geraden : geen frank van dat mooie geld is ooit tot bij deze verdienstelijke mensen terecht gekomen. Het werd schaamteloos verduisterd ! Nog in 1992 werd dit onrecht aangeklaagd door de nationale soevereine conferentie en werden er sancties gevraagd, maar dat bleef allemaal zonder gevolg. Ook onder de beide Kabila-regimes werd dit schandelijk misbruik niet hersteld. Zelfs hulpgoederen die van uit België met een caritatief doel werden opgestuurd, onder meer door de verenigingen URFRACOL en CRAOCA bereikten nooit hun bestemming. Onder Minister van Landsverdediging Flahaut werd het dispensarium voor de anciens wederuitgerust, maar ook deze inspanning blijkt nu op een dood spoor te zitten. Kortom, het lot van deze vergetenen van de geschiedenis lijkt helemaal uitzichtloos.

Nadere informatie over deze aangelegenheid :

- Bortai, door Philippe Brousmiche (uitgeverij Blanchart, Brussel) (over de Abyssinische veldtocht)
- Tokopesa saluti ! (prachtige brochure van 36 pagina's over 125 jaar Belgische-Congolees militair verleden, uitgegeven door het instituut voor Veteranen – Nationaal Instituut voor oorlogs-invaliden, oud-strijders en oorlogsslachtoffers) (Website : www.warveterans.be)
- Artikel van Hugues Dorzée in Le Soir van 3 april 2013.

Belevenissen van een broussedokter

Hierna volgt een fragment uit het boek van dokter Paul Schurmans (1921-2011) : "Kimvula, et après – Souvenirs d'Afrique". Andermaal een van die treffende getuigenissen over leven en werk van een broussedokter. Interessant hierin is een openhartig gesprek met een geëvolueerde Congolese medisch assistent.

Ter gelegenheid van de medische tellingen in de broussedorpen stelde ik er prijs op 's avonds na het werk aan het praten te gaan met de verplegers die mij vergezelden, maar bij voorkeur met de best gevormde in de groep, de medisch assistent Bernard Mabilia.

Wij bevonden ons toen op meerdere dagreizen van onze vaste verblijfplaats, diep in het Centraal-Afrikaanse binnenland, ver verwijderd van alle moderne verkeer. Hier was er een echt innig contact met de Afrikaanse mens en ik meende dan ook dat ik mij in een ideale situatie bevond om hen aan het woord te laten en naar hen te luisteren.

Ik had inderdaad de indruk dat de Congolezen ernaar streefden aanhoord en begrepen te worden. Er mocht vooral geen sprake van zijn te lachen of te spotten met henzelf of hun gevoelens. Respect moest steeds aanwezig zijn, ondanks de vele verschillen tussen hen en wij. Onze gesprekken waren dan ook gekenmerkt door hartelijke openheid.

Op een avond zag Bernard Mabilia er wel bijzonder moe uit. We hadden samen gegeten, wat niet de gewoonte was, en na de maaltijd gingen wij als vanzelf aan het praten over wetenschap, chemie, fysica, ja zelfs over geneeskunde.

"Hoe komt het toch" zei Bernard, "dat jullie blanken al die dingen uitgevonden hebben : chemie, elektriciteit, chirurgie, motoren... kortom alles en nog wat, terwijl wij zwarten nooit iets uitgevonden en nooit iets ontdekt hebben."

Bernard toonde zich op dat moment erg droefgeestig en depressief en ikzelf kreeg er een gevoel van medelijden bij. Ik herpakte me echter al gauw en deed hem begrijpen dat de wetenschap nog maar in de kinderschoenen van haar ontwikkeling stond en dat ook de zwarten wellicht over enkele jaren in staat zouden zijn om mee te werken aan alle mogelijk en denkbaar opzoekingswerk en dat er onder hen er ongetwijfeld ook geleerden zouden opstaan die ontdekkingen zouden doen die voor een Nobelprijs in aanmerking konden komen. Kijk toch niet naar het verleden, zei ik hem, maar kijk naar de toekomst. De toekomst is voor jullie vol beloften, die toekomst is groot, maar men moet er een zin aan geven en de tijd zijn werk laten doen.

Bernard Mabilia ondervond geen wrok tegenover de blanken : overigens had hij enkel mensen ontmoet die het goed met hem voor hadden, die hem hadden leren lezen, schrijven en rekenen. "Zoals de ouders niets moeten vergeven aan de kinderen, maar aan de kinderen om te vergeven aan de ouders, vergeef ik aan al mijn professoren" zei hij "maar wat zou ik

hun wel moeten vergeven ? Kleinigheden ! Gelukkig zijn zij die kunnen vergeven. Wrok koesteren is eigen aan de slechte mensen! Overigens zijn slechte mensen ongelukkig. Dankbaarheid en erkentelijkheid zijn een plicht”

Dit gesprek is mij steeds bijgebleven en ik probeer het ook altijd in zijn historische context te plaatsen, d.w.z. in 1949, in een broussedorp, ver van alles verwijderd, op meerdere dagmarsen van onze centrale post. Ook daar ontvingen wij in die tijd maar eenmaal per maand post en waren elektriciteit, telefoon en stromend water een onbekende luxe. Wij waren terecht gekomen in een wereld vol zwaarigheid en frustraties. En daar was het dan dat ik zo’n uitzonderlijke grootmoedigheid mocht ontmoeten...

Theoretisch verplaatste de dokter of het hoofd van een karavaan zich per *tipoy*, m.a.w. een draagstoel. Aanvankelijk leek het mij onbehoorlijk en misplaatst mij zo te laten dragen. Zo’n *tipoy* werd altijd getorst door vier mannen, twee vooraan, twee achteraan, gewoonlijk vergezeld van twee of vier reservedragers. Daar ik echt geen zwaargewicht was, nauwelijks 55 kilo, en de draagstoel uit bamboe vervaardigd was, dus heel licht, hadden mijn dragers niet te klagen als men bedenkt dat de andere dragers elk een gewicht van ongeveer 20 kilo op de schouders of op het hoofd torsten.

Heel dikwijls liep ik gedurende enkele kilometer voor de draagstoel uit, maar zodra wij in de buurt van een dorp kwamen wilden mijn mannen absoluut dat ik weer op de stoel, de *tipoy*, ging zitten want zij vreesden dat zij zich belachelijk zouden maken bij gans het dorp dat ze doorkruisten en vooral bij de vrouwen en de meisjes die hen zouden uitmaken voor zwakkelingen die hun “mondele” niet konden dragen.

Hetzelfde deed zich voor als ik het dorp verliet waar ik één of meerdere nachten verbleven had. Op dat ogenblik werd ik vergezeld door bijna gans de bevolking, al zingend en dansend, een kilometer ver, en soms meer, tot aan het eerste brugje over een beek of over een riviertje, waar twee plantons de dorpingen halt deden houden en terugkeren.

Bij de aankomst in een dorp dat het einde van mijn weg betekende, werd ik steeds met een zekere eerbetoon door het plaatselijke dorpshef ontvangen, die mij naar de hut bracht die voor mij voorbehouden was, tenzij er een ruim etappehuis, een “gîte d’étape” van de staat beschikbaar was. Deze bestond uit een “*kati-kati*” (hall) van zo’n 20 à 30 m², met langs elke kant een kamer, dit alles omgeven met een *barza*, een soort wandelgang overdekt met een uitloper van het dak.

De dokter of de gezondheidsagent waren altijd welkom in de dorpen. Ze onderzochten iedereen, stelden de diagnose van allerlei ziekten, deelden geneesmiddelen uit, raadden sommigen aan naar het ziekenhuis te gaan, voor een heelkundige ingreep of een of andere behandeling. In het begin waren er melaatsen die zich niet durfden aan te melden uit vrees naar een leprakamp te worden gestuurd, ver van hun dorp, ver van hun gebruikelijke omgeving. Maar onder de druk van veel overtuigingskracht hebben meer en meer melaatsen zich gemeld voor een verblijf van korte duur in zulke centra, waar ze bijna altijd met goed gevolg behandeld konden worden.

Op een dag werd een kind van een jaar of tien naar ons gebracht. Het was duidelijk een meisje, dat echter ook kleine, niet ontwikkelde mannelijke organen bleek te hebben. Het was een geval van hermafrodisme. Dat kind had naar een gespecialiseerd centrum gestuurd moeten worden, zoals Kisantu en had geopereerd moeten worden. Jammer genoeg ben ik er

niet in geslaagd de ouders te overtuigen. Dat verwonderde me nochtans, aangezien de ouders in deze samenleving meer belang hechtten aan het bezit van meisjes dan van jongens.

Waarom verkozen de Congolezen liever meisjes te hebben dan jongens ? Heel eenvoudig omdat bij het huwelijk van een meisje, de verloofden – de jongens dus – een “dot” (een bruidsschat) verschuldigd waren aan de ouders van het meisje. Dit gebruik heeft in sommige kringen aanleiding gegeven tot heel wat discussie, maar deze bruidsschat die de ouders van het meisje ten deel viel betekende eigenlijk een soort ouderdomspensioen.

De verplaatsingen door de brousse, van dorp tot dorp, gebeurden te voet of per draagstoel. Die dorpen waren het ene al groter dan het andere, d.w.z. van 50 tot 300 à 400 inwoners, van 2 uur gaans tot een volle dagmars van elkaar verwijderd. Ieder dorp was verschillend : de ontmoeting met deze eenvoudige mensen, die een uiterst primitief bestaan leidden, was een essentiële activiteit van de koloniserende macht. De gesprekken met hen, soms wel de hele avond lang, met de bijkomende inspanning om hen te begrijpen – zo nodig met de hulp van een bereidwillige tolk, een bewoner of verpleger – vormden een zware en vermoeiende maar uitermate nuttige bezigheid. Nee, een dagelijks bestaan van dit soort was helemaal geen triestige bedoening !

Het vertrek uit een dorp waar we een of meerdere dagen verbleven hadden, was meestal ‘s ochtends. De twee jagers die mij geregeld vergezelden vertrokken minstens een of twee uur vroeger. Zij moesten zorgen voor de bevoorrading in vlees van de karavaan. Ze moesten dus enig wild, meestal een paar antilopen buit weten te maken en die naar het dorp te brengen dat onze volgende bestemming zou zijn. De streek was bijzonder wildrijk, zodat mijn dragers nooit honger hoefden te lijden, wel integendeel.

Ik beschikte over twee geweren, een Oostenrijks oorlogsgeweer, van het merk Steyr dacht ik, dat mij toevertrouwd was door de Weermacht. Het tweede geweer was een jachtgeweer, een tweeloop van de paters van de Missie.

Bij het vertrek van de jagers gaf ik aan een van hen 2 laders met 6 kogels voor het groot wild en aan de andere 6 patronen met fijne loodjes en vier met kogeltjes voor de jacht op parelhoenders, die talrijk voorkwamen in die streek. Ik heb dus veel parelhoender gegeten, waarvan ik het vlees erg lustte.

Na het vertrek van de jagers had ik geen enkel wapen meer, behoudens een beetje munitie en was ik dus totaal weerloos. Maar op geen enkel ogenblik had in het gevoel dat ik als enige blanke eender welk gevaar liep in het gezelschap van een groep van een vijftigtal zwarten, dikwijls meerdere dagreizen van mijn vaste standplaats verwijderd, waar 3 blanke missionarissen verbleven, 2 Congolese priesters en een tiental Europese missiezusters van 3 verschillende nationaliteiten.

In die tijd heerste er totale veiligheid in de streek. Voor mij was het ondenkbaar dat de mannen aan wie ik mijn geweren toevertrouwd had, ervan zouden profiteren om mij te bedreigen of iets afhandig te maken. Wanneer we hen op het einde van de tocht terugzagen, gaven ze mij trouw de geweren terug, samen met de resterende munitie, die ze nooit helemaal opgebruikt hadden.

Na 15 dagen in de brousse te hebben doorgebracht en daarna langs smalle paadjes door bos en savanne te zijn getrokken, was ik blij mijn vaste standplaats, Kimvula, terug te vinden. Meteen kwam deze plaats mij als een hoogtepunt van beschaving en vooruit-gang voor de ogen te staan.

Dr. Paul Schurmans

Aimé Behaeghe, eerste piloot en oorlogsheld in Afrika

In ons vorig nummer verscheen een bijdrage van Guido de Weerd over “De vele levens van graaf Von Götzen”, waarin het ging om over het fameuze gelijknamige schip, dat vandaag, maar dan wel onder de naam ‘Liemba’ wellicht een van de oudste nog in dienst zijnde vaartuigen is, en dit, zoals men weet, op het Tanganyikameer. Vandaag hebben we het dus over het oorlogsgebeuren waarbij de ‘Graf van Götzen’ ten onder is gegaan, een wapenfeit waaraan de naam verbonden is van een koene West-Vlaming, Aimé Behaeghe, die erin zou slagen deze beruchte boot vleugellam te maken.

Aimé Behaeghe (1890-1916)

Aimé Behaeghe, deze te weinig gekende pionier van de oorlog in de lucht werd in 1890 geboren te Kachtem (Izegem) als twaalfde en laatste kind in een gezin waar zijn vader, die hij op 11-jarige leeftijd verloor, het beroep van kleermaker uitoefende. Samen met zijn broer werd Aimé fietsenmaker. Hij heeft trouwens zelf ook nog aan wielrennen gedaan, wat hem ooit een achtste plaats heeft opgeleverd in de bekende wedstrijd Luik-Bastenaken-Luik.

Van fietsen, via “automobielen”, stapten de beide broers, die blijkbaar een stevige technische knobbel bezaten, na enige tijd over naar vliegtuigbouw. En zij slaagden er inderdaad in verschillende echte lichte vliegtuigen in elkaar te knutselen. Deze activiteit bracht hen in contact met de bekende Santos-Dumont. Van geen kleintje vervaard, zette die relatie deze jonge snaken ertoe aan in 1912 hun geluk te gaan beproeven in Brazilië.

De Duitse inval op 4 augustus 1914 bracht de broers weer naar België terug, waar ze dienst namen in het Belgisch leger.

Logischerwijze kwam Aimé bij de prille Belgische Luchtmacht terecht, waar hij bijzonder snel de ene promotie na de andere kreeg, bij zover dat hij in november 1915 reeds met de graad van onderluitenant bekleed werd. Niet te verwonderen als men bedenkt dat hij in een achttal maanden niet minder dan 137 vluchten had uitgevoerd, waarbij hij 17 luchtgevechten overleefde.

Drie weken later wordt hij echter ter beschikking gesteld van de Minister van Koloniën en dus overgedragen naar de Force Publique. De bedoeling was dat hij deel zou uitmaken van een smaldeel watervliegtuigen dat de strijd tegen de Duitsers zou aanbinden om het meesterschap over het Tanganyikameer.

Begin 1916 vertrekt de expeditie met de Anversville vanuit Falmouth in Engeland. Zij omvat slechts drie piloten die de opdracht meekregen om in Midden-Afrika, waar nog nooit een vliegtuig was opgestegen, een luchtoorlog te gaan voeren !!! Aan boord hebben ze ook de in kisten verpakte onderdelen van vier watervliegtuigen Short 1915 met 150 PK motoren van het merk Sunbeam.

Van links naar rechts : waarnemer Leon Collignon, commandant Albert de Bueger en piloot Aimé Behaeghe

Reeds op 13 mei is al het materiaal van uit Matadi via Leopoldstad, Stanleystad, Ponthierville, Kindu, ter bestemming gebracht aan de oever van het meer, op 30 km. ten noorden van Lukuga : de kisten met de vier gedemonteerde vliegtuigen, 53.000 liter benzine, 2 reservemotoren, 1000 bommen, 4 mitrailleurs, 30.000 patronen...

Een nota van kolonel Moulaert doet er geen doekjes om : *"Nous ne sommes pas maîtres du Lac. Nous ne pouvons effectuer des transports. Nous ne pouvons appuyer nos colonnes. Nous sommes tenus en échec par le 'Graf van Götzen' qui a la supériorité probable du calibre. La destruction du 'Graf von Götzen' est la condition absolue de toute notre action offensive."* De geallieerde vloot is klaarblijkelijk niet in staat om die boot uit te schakelen. Dus is alle hoop – wel een fragiele hoop – op de watervliegtuigen gevestigd.

Zowel de Engelsen als vele Belgen betwijfelden inderdaad of die vliegtuigen in staat zouden zijn om in die ijle lucht, op 800 m. boven de zeespiegel en in een tropisch klimaat op te stijgen. Bovendien was het aan te vallen objectief 100 km. van de basis verwijderd. Ook aan het IJzerfront vloog men in die tijd niet over zo grote afstanden. En tenslotte gingen die vliegtuigen niet sneller van 100 km. per uur, zodat zij een gemakkelijke schietschijf waren voor afweergeschut. De expeditie is dan ook gek van vreugde als Aimé Behaeghe zijn vliegtuig op 16 mei 1916 boven het water weet te verheffen, de eerste echte vlucht in

Midden-Afrika. De zwarten weten niet waar ze het hebben en gooien zich in paniek op de grond onder de kreet “Mama na ngai” !

Na aanvankelijk geplaagd te zijn geweest door motorpech, slaagt Behaeghe, vergezeld van waarnemer Collignon, op 10 juni 1916 in zijn opzet om het beoogde doelwit te treffen. Onverschrokken daalt Aimé tot op 200 m., trotseert het mitrailleurvuur en treft de boot met zijn eerste bom, waarbij hij de romp weet te scheuren. Andermaal geplaagd door pech, maakt het vliegtuig tijdens de terugvlucht een noodlanding en wordt op sleeptouw genomen en naar de basis teruggebracht, waar meer dan tien mitrailleurinslagen worden geteld. Welke schade de boot zelf precies had opgelopen is niet bekend, maar de Belgen beschouwden zich hoe dan ook als overwinnaars van het Tanganyikameer. De ‘Von Götzen’ liet zich niet meer zien en de Duitsers staakten inderdaad hun vijandelijke acties op het meer. Zoals in ons vorig nummer vermeld, besloten ze, toen ze met de boot geen raad meer wisten, hem een maand nadien zelf tot zinken te brengen. In de hoop op betere tijden, die voor hen echter nooit aangebroken zijn, hadden ze hem wel vooraf volledig met olie en vet ingesmeerd...

Met het uitschakelen van de ‘Van Götzen’ was de rol van de vliegtuigen evenwel niet uitgespeeld. Zij vervulden verder een belangrijke rol in de strijd om het grote meer. Door bombardementen en fotografische observatie leverden ze een kostbare bijdrage tot de verovering van Kigoma en de uiteindelijke grote overwinning van Tabora.

Dat Aimé Behaeghe in al deze activiteiten een sleutelrol heeft gespeeld kan niet worden betwist. Ervaren self-made vliegtuigtechnicus van in zijn jeugdijaren, uitstekende piloot, voorzien van een gedegen oorlogservaring door zijn deelname aan de strijd aan het IJzerfront, heeft hij ongetwijfeld een beslissende rol gespeeld in de succesvolle afloop van de strijd om het Tanganyikameer.

Driemaal helaas hebben de slopende inspanningen van de laatste maanden teveel geëist van het gestel van deze moedige strijder, die zijn geboortegrond niet meer terug zou zien. Nauwelijks 26 jaar oud, wordt hij zwaar ziek – nauwkeurige gegevens zijn daarover niet bekend (een enkele bron spreekt van dysenterie) – en komt hij onverwacht te overlijden op 3 of 4 december 1916. Zowel over de juiste datum als de plaats van overlijden bestaat enige verwarring.

Zijn herinnering leeft voort in de straatnaam die aan hem werd gewijd, zowel in zijn geboortedorp Kachtem als te Herseaux, waar hij nadien heeft gewoond en actief is geweest.

Dit zijn enkele basisgegevens uit het volledige relaas van dit oorlogsgebeuren, dat op een bijzonder gedetailleerde, uiterst nauwkeurige en respectvolle wijze werd neergeschreven en geïllustreerd door een verwant van Aimé Behaeghe, Tillo Behaeghe (35 pagina's).

Hopelijk kunnen deze bondige gegevens de belangstellenden aanzetten om kennis te nemen van dit merkwaardig boeiende verhaal. De volledige tekst van de studie kan worden geconsulteerd en gedownload op de website van de vereniging Hangar Flying, die deze publicatie gesteund heeft. Zie de website : www.hangarflying.be. Deze voortreffelijke site is een unieke bron van informatie over al wat de luchtvaart betreft.

Wij danken ook ons medelid Bruno Brasseur, die ons de weg gewezen heeft naar deze te weinig gekende episode uit onze koloniale geschiedenis. Ook de op blz. 8 hierboven vermelde brochure Tokopesa saluti brengt deze gebeurtenissen in herinnering. (GB)

De besnijdenis bij de Bayaka

Door Carlo Lamote

De stofferige wegen langs de schaars beboste savane van Beneden-Congo lieten een lange sliert stof achter onze wagen opwaaien, precies of we waren door een raket aangedreven.

We schrijven mei 1950 en ik ben onderweg voor mijn eerste grote reportage doorheen Beneden-Congo en het Kwango-district. Daar vormt de Kwango-rivier de grens tussen Belgisch-Congo en Angola, en vanaf Popokabaka gaan we pal naar het zuiden, in de streek van de Bayaka.

Pas aangekomen in januari als versgebakken reporter voor de Voorlichtingsdienst van Belgisch Kongo en Ruanda-Urundi, had ik eerst kennis gemaakt met mijn thuishaven Leopoldstad en er de eerste routinereportages gemaakt over officiële inhuldigingen, aankomsten van staatshoofden of prominenten, didactische onderwerpen en belangrijke culturele of sportmanifestaties. Nu was ik op "missie" voor een viertal weken om gans het gebied van de Kwango te exploreren, dus alles in beeld te brengen wat van enig belang kon zijn, zowel etnografisch, cultureel, toeristisch of prestigewekkend om aan de wereld te laten zien hoeveel België deed en investeerde voor zijn kolonie. Ik voelde mij een echte ontdekkingsreiziger, want ik was inderdaad op zoek naar interessante dingen die, als ze niet op de gevoelige plaat of op film vastgelegd werden, later misschien nooit meer te zien zouden zijn.

Na een paar prestigieuze, doch haast ongekende watervallen van de Kwango langs alle kanten te hebben geëxploreerd, en mijn eerste buffel geschoten te hebben, kwam ik bij de gewest-agent van Kasongo-Lunda terecht. Die man sprak het lokaal dialect heel vloeiend en had veel ervaring in zijn gebied. Hij kende een stam, de Baholo, die een merkwaardige muziek maakte dat sterk trok op de Zuid-Amerikaanse samba en hij vertelde mij verhalen en eigenaardigheden over de Bayaka.

Van een Muyaka (enkelvoud van Bayaka) had hij vernomen dat er in een dorp in de buurt binnenkort een besnijdenis plaats zou vinden. Daar wilde ik absoluut een reportage over maken. Dat kon onze man met veel overredingskracht en gepalaber voor mekaar krijgen, vooral toen ik een financiële bijdrage beloofde voor het dorpshoofd en de betrokken bewoners van het dorp.

Ik beschikte namelijk over een budget om folklorische dansen en andere rituelen te organiseren, maar dan moest ik natuurlijk niet in een streek komen waar de Amerikanen juist een film gedraaid hadden, zoals daar waar ze opnamen voor de film "The African Queen" gemaakt hadden (met Humphrey Bogart, Lauren Bacall en Kathryn Hepburn, die heel vriendelijk waren), want dan vlogen de prijzen de pan uit en kon ik niet veel meer organiseren, want mijn budget was te beperkt om zomaar dure geweren en vaten benzine aan het dorpshoofd en de medicijnman, en allerhande waardevolle spullen aan de notabelen en de bevolking cadeau te doen !

Het Bayaka-dorpje, diep in de brousse, gonsde reeds van allerhande bezigheden met betrekking tot het initiatiefeest waarop jongens eindelijk man zouden worden, dank zij de besnijdenis. Een groepje van een zestal jongeren van rond de tien jaar waren reeds enkele

dagen afgezonderd van het dorp in een paar hutjes op een open plek in het bos, niet ver vandaan, om geïnitieerd te worden in en over de mannenwereld. Vrouwen mochten niet in de buurt komen.

Toen wij bij de jongens aankwamen hadden ze zich blijkbaar wat suf gedanst en gedronken. Op een teken van de munganga (medicijnman) gingen de zes kinderen wijdbeens voor een open hut zitten. Voor hen lag een klein hoopje bladeren en de ceremoniemeester, die een hoofddeksel droeg dat sterk op een badmuts leek, haalde een gewoon keukenmes te voorschijn. De eerste knaap keek bevreesd naar het mes en hield zijn hand voor zijn mond, want hij mocht geen kik geven als hij werkelijk man wilde worden. De munganga pakte zijn penis vast en trok het vel van de prepus strak naar zich toe zodat het goed uitgerekt was en hij niet in de eikel zou snijden. In een drietal sneden kwam het stukje prepus er af. De jongen had enkel een licht gekreun laten horen. Met raffiatouwtjes werd een houten blokje onder de penis gebracht, zodat hij nergens mee contact kon hebben en het hoopje bladeren ervoor werd aangestoken zodat de rook de wonde kon ontsmetten. Er werd ook een poedertje op de wonde gestrooid.

Toen ze allen besneden waren, zaten ze nog een hele tijd bezorgd rond te kijken en bleven nog uren voor die hut zitten. Ze waren blijkbaar opgelucht dat alles voorbij was. Ze zouden nog enkele dagen afgezonderd blijven op deze plaats waar ze verder moesten genezen en onderwezen worden vooraleer ze als echte mannen weer naar hun dorp konden terugkeren. Ze mochten dan o.m. mee op jacht gaan en konden ook van dan af een vrouw krijgen.

Alle primitieve volkeren hadden begrepen dat de besnijdenis noodzakelijk was voor de hygiëne en hebben er een initiatiefeest van gemaakt. Ook joden en moslims worden besneden maar bij de westerse cultuur blijkt dit geen ingang gevonden te hebben, alhoewel die operatie al veel toegepast wordt om hygienische of medische redenen en uiteraard onder verdoving en in moderne hospitalen. De besnijdenis van de man is uiteindelijk een aan te prijzen zaak, wat absoluut niet kan gezegd worden van de vrouwenbesnijdenis. Maar dat is een ander verhaal.

Carlo Lamote

Het bedreigde bestaan van de bonobo

In 1927 onderzocht zoöloog en toenmalige directeur van het Tervurense “Museum van Belgisch Congo”, thans het KMMA, Henri Schouteden, de schedel en de huid van een merkwaardig dier uit Belgisch Congo, dat sprekend op een volwassen chimpanseevrouwtje scheen te lijken. De schedel, schreef hij, was “*curieusement petit pour une bête de semblables dimensions*”. Het jaar daarop kwam de Duitse zoöloog Ernst Schwartz naar Tervuren om de schedel te bekijken en kwam hij tot het besluit dat die afkomstig moest zijn van een afzonderlijke variëteit van de chimpansee die alleen voorkwam op de linkeroever van de Congostroom.

Schwartz publiceerde zijn bevindingen in een artikel onder de titel “*Le chimpanzé de la rive gauche du Congo*”. Aanvankelijk “dwergchimpansee” genoemd, werd dit soort aap echter al snel erkend als een aparte soort en werd hij in de wetenschap als “*Pan paniscus*” betiteld. Hij heeft dus een kleinere kop dan de echte chimpansee, is slanker en heeft langere poten. Het gemiddelde gewicht is ongeveer gelijk aan dat van het chimpansee-vrouwtje. Hun nagenoeg uitsluitend plantaardige voeding is ongeveer dezelfde als die van de chimpansees, maar hun gedrag vertoont wel verschillen, vooral op het stuk van hun seksuele betrekkingen, die veel meer variatie vertonen.

Deze dieren leven in wisselende groepen die tot honderd exemplaren groot kunnen zijn en vaak op matriarchale basis functioneren. Hun levensverwachting bedraagt veertig tot zestig jaar.

Behalve hun fysische gelijkenis hebben bonobo's gemeen met chimpansees dat ze de naaste nog levende verwanten zijn van de homo sapiens. Zowat zeven miljoen jaren geleden zou er in Midden-Afrika een soort gemeenschappelijke voorouder geleefd hebben. Rond die tijd zijn de mensachtigen zich gaan afsplitsen en negenhonderd-duizend jaar geleden zijn de chimpansees en de bonobo's zich afzonderlijk gaan ontwikkelen. Deze laatste ongelijke evolutie zou te verklaren zijn door het feit dat op de linkeroever van de Congostroom geen gorilla's leefden, waartegen de bonobo's, in tegenstelling tot de chimpansees, dus niet hoefden op te tornen, zodat zij minder agressief en gewelddadig zijn ingesteld.

Zoals men weet behoren ze tot de kampioenen op het vlak van dierlijke intelligentie. Zo hebben ze een beperkt vermogen om werktuigen te maken, vooral in gevangenschap, naar blijkt. Met mensen hebben zij ook gemeen dat zij horizontaal het hoofd kunnen schudden als iets hun niet bevalt en hebben zij ook een zeker gevoel voor talen.

Wij hoeven er niet aan te herinneren dat de bonobo een bijzonder bedreigde diersoort is, waarvan er nog een vijftien- tot twintigduizend (een vijfde van dertig jaar geleden) in het wild zouden leven. Hoewel de Congolese regering in beschermingsmaatregelen voorzien heeft, onder meer door het oprichten van een reservaat, is de toekomst van de dieren niet verzekerd. De ontbossing, maar vooral de bevolkingsexplosie vormen een zware bedreiging. “Een lege buik heeft geen oren”, zegt het spreekwoord, en apenvlees gaat dus vlot van de hand.

Claudine André, alias “Mama Bonobo”

Intussen hebben de bonobo's een merkwaardige beschermvrouw gevonden in de persoon van Claudine André, dochter van een dierenarts, die al bijna haar hele leven in Congo verbleven heeft. De toewijding die “Mama Bonobo”, zoals zij ginder genoemd wordt, voor deze dieren weet op te brengen is ontstaan tijdens haar vrijwilligerswerk in de dierentuin van Kinshasa. Buiten deze stad heeft zij “Lola ya Bonobo” opgericht, een 3 hectare groot reservaat waar een zestigtal dieren een onderkomen gevonden hebben. Gewonde en zieke dieren krijgen er de nodige verzorging en herwinnen hun vrijheid wanneer ze weer goed op krachten zijn. Stel u voor dat zij onlangs nog een reis van 1000 km. ondernam om een gewonde bonobo te gaan bevrijden die in een klem gevangen zat.

Hoewel ze soms riskeert moedeloos te worden door de slachtingen die jagers aanrichten, vindt ze moed in de prachtige prijs (niet minder dan 40.000 euro) die haar te beurt viel vanwege de Dierentuin Columbus in Ohio, USA, als beloning voor haar onvermoeibare inzet voor de redding van deze merkwaardige diersoort.

Jammer genoeg moeten wij dit artikel afsluiten met een bittere noot. Sommige gegevens voor de bovenstaande bijdrage zijn geïnspireerd door een omstandig artikel dat verscheen in het maart-nummer van het bekende maandblad “National Geographic Magazine”, het officieel orgaan van de Amerikaanse National Geographic Society. Onder de “lokale omstandigheden” die het bestaan van de bonobo's bedreigen vermeldt de auteur in een adem “dat Congo te maken heeft gehad met zeventig jaar Belgische overheersing, gevolgd door dertig jaar kleptocratie onder Mobutu en een reeks van conflicten”. Toch wel gortig als men terugdenkt aan de pijnlijke zorg die onder het Belgische bewind aan de bescherming van fauna en flora werd besteed. Deze uitval kunnen wij niet onbeantwoord laten. (GB)

Het Instituut voor Tropische Geneeskunde en de stad Antwerpen

Professor Dr. Bruno Gryseels, directeur van het 'Tropisch Instituut, aan het woord :

- Iedereen kent onze gebouwen aan de Nationalestraat en de kliniek voor reizigers, maar dat laatste betekent amper 10 % van onze activiteiten. Voor ons opzoekingswerk, ons onderwijs, onze strijd voor ontwikkeling kent men ons beter in Kinshasa, in Lima, in Phnom Penh, en ja ook in Genève en New York. De stad Antwerpen geeft zich niet goed rekenschap van de troeven die het in handen heeft om zich te profileren als een echte metropool.

Sedert 1995 heb ik in dit Instituut tal van presidenten, ministers, nationale en internationale autoriteiten ontvangen, maar nog geen enkele burgemeester van deze stad. Dat is wel typisch, niet ? *(Uit een interview met La Libre Belgique).*

In memoriam

Paul Van Wassenhove

Pijnlijk verrast waren wij door het onverwachte heengaan van ons medelid en trouwe medewerker, dokter Paul Van Wassenhove. Hij was innig ver-groeid met Rwanda, dat hij zo grondig had leren kennen en dat hem zo nauw aan het hart lag, na de acht jaar tijdens welke hij met zulke voor-beeldige toewijding zijn zorgen had besteed aan de plaatselijke bevolking. Wij vergeten ook de onderwijsfunctie niet die hij in Afrika vervuld heeft. Wij waardeerden en blijven Paul dankbaar voor de zorgvuldigheid waaree hij toezag op onze werkzaamheden en nooit aarzelde om ons met raad en daad terzijde te staan.

Aloys Vertongen

Wij wisten dat ons trouw lid, Aloys Vertongen, al geruime tijd lijdend was aan een noodlottige kwaal, waartegen hij moedig gestreden heeft. Toch is hij helaas te vroeg van ons heengegaan.

Hoewel hij afgestudeerd was aan het Universitair Instituut voor Overzeese Gebieds-delen, hebben de overijlde gebeurtenissen van 1960 hem niet meer de gelegenheid geboden om overzee aan het werk te gaan.

In ons land had hij inmiddels een indrukwekkende cursus honorum achter de rug, die hem naast vele andere belangrijke mandaten tot de functie van gedelegeerd bestuurder van KBC had gebracht. Ook was hij ere-gedelegeerd bestuurder van het Instituut voor Tropische Geneeskunde. Vooral dragen wij van hem de herinnering mee als de jarenlange voorzitter van het Vriendenfonds van UNIVOG.

Aan de naastbestaanden van de dierbare overledenen hebben wij ons medeleven betuigd in hun rouw.

Ontvangen lidmaatschapsbijdragen

Onze bijzondere dank gaat uit naar de navolgende leden die ons spontaan en ongevraagd reeds hun bijdrage voor het lopende jaar lieten toekomen. Wij stellen ons met hen in verbinding.

De h. & mevr. Ampe-de Mazière, St. Martens-Latem

De h. P. Beckers, Merksem

De h. en mevr. B. Brasseur-Goens, Nijlen

De h. en mevr. Daene-Van Meenen, Strombeek-Bever

De h. L. De Clerck, Eigenbrakel

Mevr. H. De Maeseneire, Zaventem

De h. en mevr. Desmedt-Leemans, St. Genesius-Rode

De h. F. Hessel, Jalhay

Keihard werk voor de terugkeer van de Charlesville

De vzw Watererfgoed Vlaanderen, die hiermee alle lof verdient, heeft de voorbije maanden bijzonder hard gewerkt om de laatste Congoboot, de Charlesville, (thans de Georg Büchner) weer naar ons land te halen. Toen de lokale jeugdherberg in Rostock het beschermde schip op onwettige wijze verkocht had, stak de Duitse overheid hier een stokje voor. Toen de jeugdherberg daarop failliet ging, heeft de curator op 22 maart de boot terug vrijgegeven tegen de prijs van 1 euro voor de partij die er zich toe wil verbinden het vaartuig in stand te houden.

Twee nog anonieme Belgische overnemers hebben zich gemeld, die zich bereid verklaard hebben het schip over te nemen indien aan een aantal voorwaarden kan worden voldaan. Watererfgoed Vlaanderen staat hen met raad en daad bij in hun onderhandelingen. De jongste dagen zijn belangrijke stappen gezet, die over enkele weken kunnen leiden tot een definitieve beslissing. In het belang van het project zelf worden vooralsnog geen nadere inlichtingen verstrekt.

De actie van Watererfgoed geniet de enthousiaste steun van niet minder dan 75 organisaties waaronder uiteraard ook Afrikagetuigenissen. Steunbetuigingen, suggesties en interessante documentatie blijven intussen bij Watererfgoed binnenvloeien.

S/S Barga – Vraag om inlichtingen

Momenteel werk ik aan een nieuw boek over 'Demyttenaere' in Congo. Ik ben geboren in Kalemie (Albertstad), mijn vader woonde er voor de onafhankelijkheid en heeft ook de secessie van Katanga meegemaakt. Tussen 1986 en 1990 heb ik vier jaar in Bunia en Lubumbashi les gegeven. Toevallig kwam ik erachter dat een ver familielid van me - Oostendenaar Michel Demyttenaere - als scheeps-kapitein het bevel voerde over het stoomschip BARGA, dat de manschappen van Stanleys tweede expeditie in opdracht van koning Leopold II moest gaan bevoorraden.

Ik ben op zoek naar alle mogelijke informatie over mijn grootoom en over het betreffende stoomschip. Misschien kan iemand me aan een afbeelding helpen? Is het schip verkocht, vergaan of afgebroken? Bestaat er een logboek? Kortom, alles wat te maken heeft met mijn grootoom Michel en S/S Barga interesseren mij bijzonder.

Wie meer informatie heeft kan me via e-mail bereiken op bart.demyttenaere@pandora.be.

Alvast heel erg bedankt!

Bart Demyttenaere (auteur)

Deze Nieuwsbrief is uitgegeven door de vzw AFRIKAGETUIGENISSEN

Zetel : Jan van Ruusbroecstraat 15, 3080 Tervuren

(e-mail : g.bosteels@skynet.be)

Rekeningnummer IBAN : BE67 0014 2540 4387 / BIC : GEBABEBB

Niets uit deze nieuwsbrief mag worden overgenomen, gekopieerd of gepubliceerd
zonder de

voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever, die alle rechten voorbehoudt..

